

Universitetsmuseenes IT-organisasjon (MUSIT)
Pb. 1059 Blindern
0316 OSLO

susan.matland@usit.uio.no

Deres ref.:

Vår ref.: 15/02015-13

Dato: 15.06.2020

Høring - alternativ 4 avslutning av MUSIT som felles løsning for universitetsmuseene.

MUSIT - nasjonal samlingsdatabase for universitetsmuseene og valg av utviklingsstrategi

I forbindelse med oppfølging av evaluering av MUSIT er Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger (AM, UiS) i e-post 13.05.2020 orientert om ulike alternativer for videre utvikling av MUSIT som er under vurdering i MUSIT styret. AM er bedt om synspunkt på alternativ 4.

Alternativ 4 skisserer at MUSIT sine samlingsdatabaser deles opp og de ulike delene av databasen «returneres» til de respektive museer for drift, vedlikehold og eventuell utvikling. I brevet fra MUSIT styret heter det om alternativ 4:

4. MUSIT avsluttes som felles løsning

Avslutte MUSIT slik det er nå og overlate til det enkelte universitet ut fra sitt (sine) museums behov m.m. å utvikle og drifte egne systemer for samlingsdatabaser

Spørsmålene som er stilt i e-posten til museene er:

Universitetsmuseene, med sine respektive eiere, må vurdere konsekvensene av å ikke forsetter med et felles system. Hva er alternativene fremover? Hvem vil eie (MUSIT) systemet? Kostnader? Hva skjer med samarbeidet? National lovpålagt ansvar, osv.? Fordeler og ulemper med å utvikle kulturhistorie og naturhistorie hver for seg.

Svar fra Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger

Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger ønsker ikke løsningen skissert som alternativ 4. En slik løsning vil sette den samlede nasjonale samlingsforvaltning ved universitetsmuseene vesentlig tilbake i forhold til de mål og strategier som har vært grunnleggende for MUSIT siden opprettelsen.

Alternativet er etter vårt syn, heller ikke i tråd med nasjonale føringer for samlingsforvaltning fra kunnskapsdepartementet til Universitetsmuseene og universitetene eller forventningene fra miljøforvaltningen om kunnskapsinnhenting og -utvikling samt samlingsforvaltning. Stortingsmelding nr. 15, Tingenes Tale er også verd å trekke fram i denne sammenheng. Etter Arkeologisk museum sitt syn risikerer Universitetsmuseene ved å avslutte MUSIT-samarbeidet på sikt å svekke vår posisjon i kunnskapssamfunnet.

Den nasjonale samkjøringen vil på mange om ikke alle felt både når det gjelder det IT-tekniske, selve samlingsforvaltningen og det faglig innhold, på sikt kunne forsvinne. Museene har lagt ned flere tiår i arbeidet med å standardisere samlingsforvaltningen, for å kunne gjøre et standardisert sett med data fra samlingene tilgjengelige for søk for forvaltning, forskerkollegiet og allmenheten. Et steg som det som foreslås

Avdeling samlinger

Universitetet i Stavanger
Postboks 8600 Forus

Avdeling.
Adresse.
Poststed.

Telefon: +47 51 83 26 00
E-post: E-post.
Web.

Org. nr. 971 564 679

All post/e-post som inngår i saksbehandling, bes adressert til UiS og ikke til enkeltperson.

i alternativ 4 vil kunne fragmentere samlingene på sikt, og på den måte i større grad etablere skott mellom samlingene, noe som igjen vil få konsekvenser for forskere. Samlingene våre er i dag mer tilgjengelig for forskere enn tidligere. Det som tidligere krevde fysiske besøk i de ulike museumssamlingene er i dag mulig å finne digitalt. For samlingsforvaltningen er dette både effektiviserende, mindre ressurskrevende, samtidig som samlingene sikres mot slitasje og forbruk.

Det å kunne etablere og drifte slike samlingsforvaltningssystem både i forhold til museets egne samlingsbehov samt tilgjengeliggjøring, forskning og formidling vil kreve betydelige ressurser ved hvert enkelt museum samtidig som resultatet vil svekke mulighetene for forskning på sikt. De samlede kostnadene for IT-utvikling, drift, support og brukerstøtte vil øke betraktelig ved at ett system splittes opp og fordeles på fem institusjoner som hver må opprettholde de samme funksjonene.

Eierskap til dataene er fordelt på museene, hvorvidt det er mulig å opprettholde felles eierskap til IT-struktur når fem museer utvikler og drifter egne databaser på basis av MUSIT er svært vanskelig å se for seg.

Kompetanse, kapasitet og ressursallokering for IT-utvikling og drift er sannsynligvis ulik på de forskjellige universitetene. Dette kan på sikt medføre større IT-tekniske ulikheter både når det gjelder IT-struktur og IT-drift mellom samlingsforvaltningssystemene.

MUIST databasen representerer en felles faglig plattform for flere institusjoner og fag og en oppsplitting i flere baser vil sannsynligvis fragmentere ytterligere dette faglige felleskapet.

Oppsplitting av MUSIT databasen vil i et nasjonalt perspektiv sannsynligvis gjøre bruk av kunnskapen museenes samlinger representerer mer krevende i forbindelse med forskning, tilgjengeliggjøring og formidling.

MUSIT databasen representerer internasjonalt en unik faglig ressurs både for forskning og formidling. En oppsplitting i mange databaser vil redusere denne posisjonen vesentlig og det å fragmentere samlingene og databasearbeidet vil være i strid med føringer om å etablere nasjonale og internasjonale infrastrukturer for forskningsinstitusjoner med sammenfallende interesser og fagfelt.

En nasjonal database reduserer behovet for kompetanseutvikling og opplæring av fagfolk som bruker det samme systemet på samtlige museer.

Universitetsmuseenes samlinger representerer vesentlige og avgjørende ressurser for den nasjonale kultur- og miljøforvaltningen. Denne ressursen forvaltes etter AM, UiS sitt syn, best i et mest mulig samlet nasjonalt system. Også i et «Big data»-perspektiv er det viktig å legge til rette for å trekke ut kunnskap av stadig voksende og mer komplekse datamengder.

Ved AM, UiS arbeider vi i hovedsak med arkeologiske samlinger, men vi har også naturvitenskapelige samlinger og ser derfor en stor gevinst i det etablerte samarbeidet mellom natur og kulturhistorie. MUSIT's strategi for natur og kulturhistoriske samlinger har vært å utvikle felles systemer for å skape synergieffekt både når det gjelder IT-struktur, samlingsforvaltning, tilgjengeliggjøring, formidling, faglige forhold samt ressursbruk. Det største problemet for MUSIT som helhet har trolig vært mangel på felles grunnleggende databaser og dårlig fremdrift i utviklingen av samlingsforvaltningssystem for naturhistorie.

AM, UiS har støttet MUSIT's strategi om felles utvikling av en kultur- og naturhistorisk database og samlingsforvaltningssystem for å oppnå de synergieffekter MUSIT har ønsket og har derfor ment at dette bør opprettholdes. Kan det imidlertid dokumenteres at det er vesentlige innsparinger eller effektiviseringsgevinster å hente ved å velge andre, separate løsninger for natur- og kulturhistorie bør det sees på. Nåværende strategi bør heller ikke være til hinder for en vesentlig bedre oppnåelse av faglige mål naturfagene når det gjelder for eksempel forvaltning av samlingene, tilgjengeliggjøring for forskning eller formidling til offentligheten nasjonalt eller internasjonalt.

Alternativ 4 vil være et kraftig tilbakesteg både for forskning og for samlingsforvaltning. I de siste tiårene har universitetsmuseene etablert et felles samarbeid, utviklet felles standarder, felles rutiner og felles nomenklatur for de arkeologiske samlingene. Tilgjengeliggjøringen og samkjøringen av de arkeologiske samlingene kan utføres på kryss av de etablerte museumsregionene. Dagens etablerte grenser er ikke nødvendigvis representative for de forhistoriske, og ved å kunne søke på kryss og tvers av de arkeologiske

samlingene vil man kunne åpne opp for nye sammenstillinger av materialet, og dessuten kanskje nye problemstillinger.

For samlingsforvaltningen vil det samme argumentet være gjeldene, og det er dessuten slik at det åpnes opp for en forbedret effektivitet, samt bedre bruk av ressursene, både de faglige, men også de IT-tekniske.

MUSIT-samarbeidet har åpnet opp mellom universitetsmuseene og det er ingen tvil om at dette i aller høyeste grad har hatt positiv effekt på samarbeidsklima mellom universitetsmuseene, ikke bare der hvor der er felles faglighet mht samlingene, men også på kryss av fagene.

Selv om det er åpenbare ulikheter mellom samlingstypene ved universitetsmuseene er det stor gevinst i å forvalte samlingene som en felles aktivitet. Universitetsmuseene har i de siste årene nedlagt ett større arbeid i å etablere felles rutiner for samlingsforvaltningen. Dette har særlig rettet seg mot den fysiske samlingsforvaltningen samtidig som dette henger tett sammen med den digitale samlingsforvaltningen. Disse bør ikke skilles. En videreføring av felles databaser og samarbeid med utgangspunkt i både de mulighetene og begrensningene hvert medlemssmuseum står ovenfor vil etter vår mening være eneste farbar vei framover. Dette vil helt klart gagne både forskning, forvaltning og formidling.

Ole Madsen
Direktør

Saksbehandler: Arne Johan Nærøy, tlf.: +47 51 83 26 23

Kopi til:

Vedlegg: